

Vergaderjaar 2012–2013

23 645

Openbaar vervoer

Nr. 523

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 februari 2013

Eind 2011 heeft minister Schultz van Haegen de heer M. de opdracht gegeven om het dubbel opstaptarief in de trein op te lossen zodat het opstaptarief bij reizen met de OV-chipkaart vergelijkbaar met de situatie is zoals die nu bestaat met het papieren treinkaartje.

Een treinreiziger die met de OV-chipkaart reist betaalt per vervoerder een opstaptarief. Het opstaptarief (€ 0,86 voor 2013) is het starttarief dat de reiziger betaalt per rit ongeacht de lengte van de rit. Bij een reis met twee of drie spoorvervoerders betaalt de reiziger die gebruik maakt van de OV-chipkaart dus twee of drie keer het opstaptarief. Met het papieren treinkaartje is dit niet het geval. De reiziger koopt één kaartje ongeacht het aantal spoorvervoerders waar hij op zijn reis gebruik van maakt en betaalt daarbij één keer het opstaptarief. De inmiddels gekozen oplossing sluit aan bij de situaties waarin bij het papieren treinkaartje ook geen dubbel opstaptarief wordt betaald.

Oplossing dubbel opstaptarief

Conform mijn voortgangsbrief van 5 december 2012 hebben de OV-bedrijven de oplossing van het dubbel opstaptarief inmiddels begin januari 2013 doorgevoerd voor het overgrote deel van de reizigers (Kamerstukken II 23 645, nr. 520). Net als bij het papieren kaartje betalen treinreizigers met de OV-chipkaart daardoor niet meer een nieuw opstaptarief als zij overstappen naar een andere treinvervoerder. Voordat het papieren kaartje kan worden afgeschaft zal de oplossing structureel conform voornoemde opdracht doorgevoerd moeten zijn voor alle groepen reizigers, hetgeen is vastgelegd in de AMvB Dubbel Opstaptarief

van 30 juni 2011 (Stb. 2011, 352)¹. De OV-bedrijven hebben mij verzekerd deze oplossing uiterlijk 20 maart a.s. structureel te realiseren.

In de brief van 5 december 2012 heb ik daarnaast aangegeven dat uit de testen van de technische oplossing voor het dubbel opstaptarief is gebleken dat ook niet-treinvervoerders een systeemwijziging dienen door te voeren. Als gevolg hiervan wordt de oplossing voor twee groepen reizigers per 20 maart doorgevoerd. Het betreft reizigers in het bezit van een OV-chipkaart met een studentenreisproduct en reizigers die overstappen naar een andere vervoerder op de stations Leeuwarden, Groningen, Groningen Europapark en Zwolle. Deze reizigers kunnen tot 20 maart gebruik blijven maken van het papieren kortingskaartje.

Financiering en vastlegging

In mijn brief aan uw Kamer van 5 december jl. ben ik tevens ingegaan op de financieringswijze. Voor 2013 neem ik de financiering van de inkomstenderving voor mijn rekening (circa € 1,2 miljoen). Voor de drie opvolgende jaren (2014 tot en met 2016) is ervoor gekozen om voor de financiering van de inkomstenderving de tarieven op het Hoofdrailnet en het regionale spoor tijdelijk zeer beperkt te verhogen. Na 2016 wordt de derving in de regio volledig in de regionale concessies gefinancierd. Om de verhoging van de tariefsruimte bij NS te kunnen realiseren zal, voorafgaand aan de aanpassing van de HRN-concessie op dit punt, het LOCOV om advies gevraagd worden. Tariefaanpassingen in de regio zullen voor advies worden voorgelegd aan de regionale consumentenorganisaties. In Overijssel is geen compensatie nodig en zal bovengenoemde verhoging niet doorgevoerd worden. De kosten voor de systeemwijziging om het dubbel opstaptarief op te lossen worden gedragen door de OV-bedrijven zelf.

De oplossing van het dubbel opstaptarief wordt op basis van toezeggingen van vervoerders structureel ingevoerd. Zodra dit het geval is, kan de eerder genoemde AMvB vervallen. De afspraken over de structurele oplossing van het dubbel opstaptarief, inclusief de financiële impact en daaraan verbonden compensatiemethodiek, worden zo spoedig mogelijk daarna in een convenant vastgelegd en ondertekend.

Overgang papieren naar verchipt kortingskaartje

In de brief van 12 juni 2012 aan uw Kamer is ingegaan op het proces van afschaffing van het papieren kaartje bij NS en de daarvoor te zetten stappen (Kamerstukken II, 23 645, nr. 509). In deze brief is reeds opgemerkt dat NS hierin een zelfstandige verantwoordelijkheid heeft. Op basis van de Wet personenvervoer 2000 heb ik hierin geen rol, zoals deze er wel was bij het afschaffen van de strippenkaart. Wel voer ik hierover als concessieverlener veelvuldig overleg met NS. NS geeft deze verantwoordelijkheid vorm door stapsgewijs de OV-chipkaart te introduceren en gefaseerd het papieren treinkaartje af te schaffen. In het najaar beoogt NS definitief afscheid te nemen van het huidige papieren kaartje.

Stand van zaken voor reizigers met een kortingsabonnement.

Uit het overleg dat ik met NS heb gevoerd over de definitieve overgang van het papieren kortingskaartje naar een verchipte kortingskaart per 20 maart 2013 is mij gebleken dat NS daarbij rekening heeft gehouden met vele aspecten. Alle kortingsopties voor houders van een Voordeelurenabonnement zijn voor of op 20 maart beschikbaar op de OV-chipkaart.

¹ De AMvB ziet op de kaartsoorten NS-vervoerbewijs voor enkele reis- en retourkaarten tweede klas, het NS-abonnement tweede klas, NS-deel van de OV-jaarkaart tweede klas.

Daarnaast is NS samen met andere spoorvervoerders in succesvol overleg geweest zodat deze verchipte producten ook door andere spoorvervoerders voor of op 20 maart worden geaccepteerd (Samenreiskorting, Keuzedagen en Railrunner). Dit naast de acceptatie die voor de nieuwe voordeelabonnementen al eerder gerealiseerd is. Daarnaast is het menu van de NS-automaten aangepast zodat het reizen met de OV-chipkaart als standaard wordt gepresenteerd. Dit is in november 2012 succesvol verlopen. Voor de groep mensen met een visuele functiebeperking heeft NS een product op de OV-chipkaart ontwikkeld (OV-chip Plus), waarbij men vooraf gratis telefonisch een reis kan boeken, waarbij de kosten achteraf automatisch worden geïncasseerd. Met dit product is er voor reizigers met een visuele beperking geen enkel financieel risico betreffende het vergeten in of uit te checken. Andere spoorvervoerders hebben aangegeven de OV-chip Plus voor of uiterlijk op 20 maart te accepteren. Het product is ontwikkeld in nauwe samenspraak met de consumentorganisaties, waaronder de Oogvereniging.

De definitieve overgang van het papieren kortingskaartje naar een verchipte kaart per 20 maart 2013 betekent dat alle houders van een Voordeelurenabonnement, reizigers die in de daluren met Samenreiskorting reizen en studenten gaan reizen door middel van in- en uitchecken met de OV-chipkaart. Het papieren kortingskaartje is voor hen vanaf dat moment niet meer verkrijgbaar. Dit is eveneens het geval bij de regionale vervoerders. Wel zijn alle kortingsproducten per 20 maart op de OV-chipkaart beschikbaar. Daarnaast blijven het treinkaartje vol tarief (enkele reis en retour) en een aantal andere kaartjes, zoals de Railrunner nog enige tijd beschikbaar op papier. NS zal veel aandacht besteden aan het geven van informatie (persoonlijk door een brief en via een brede landelijke informatiecampagne) en hulp door serviceteams op veel stations aan klanten die de overstap op de OV-chipkaart gaan maken. Voor NS (Jaar)trajectkaarthouders wordt een uitzondering gemaakt. Zij kunnen totdat dit najaar hun abonnement verchipt is nog papieren reductiekaartjes kopen. Op de NS kaartautomaten zal hiervoor een aparte knop worden ingericht. Ook naar deze kaarthouders wordt intensief gecommuniceerd.

Advies consumentenorganisaties

Met het oog op het verdwijnen van het papieren kortingskaartje heeft NS in juli 2012 advies gevraagd aan consumentenorganisaties. Op 26 september 2012 hebben de consumentenorganisaties geadviseerd. De consumentenorganisaties hebben aangegeven dat het onwenselijk is om ongelijkheid en onduidelijkheid te creëren door de definitieve stap van een papieren naar een verchipte kortingskaart, terwijl het voltariefskaartje pas later dit jaar afgeschaft wordt. NS gaat in beleid en uitvoering uit van een geleidelijke overgang, waarbij de reizigers goed worden geïnformeerd en ondersteund. Vanwege de grote reizigersvolumes acht NS het vanuit serviceperspectief wenselijk om het afschaffen van papier niet te concentreren op één moment.

Vervolgstappen naar afschaffen van het papieren kaartje en sluiten van poortjes

NS wil graag dat de trein ook voor (zeer) incidentele reizigers zonder chipkaart een aantrekkelijk alternatief blijft. Voor deze doelgroep ontwikkelt NS daarom een papieren chipkaartje (voltarief), naar verwachting dit najaar beschikbaar voor reizigers. Ook zal dan de verchipte OV jaarkaart (OV Vrij) beschikbaar zijn. Tot die tijd zal het huidige papieren treinkaartje vol tarief gehandhaafd blijven.

Vanaf eind 2013 zal gestart worden met het stapsgewijs volledig in gebruik nemen van de poortjes en het beheerst toegankelijk maken van in totaal 82 stations. Daaraan voorafgaand zullen er oplossingen beschikbaar zijn voor internationale reizigers, mensen met een visuele functiebeperking, voor stations met een interwijkfunctie en voor houders van een OV-begeleiderskaart.

Naast dubbel opstaptarief doet kwartiermaker M. tevens een onderzoek naar enkelvoudig in- en uitchecken op het spoor. De heer M. verwacht het definitieve rapport en zijn advies in maart op te leveren. Daarna zal ik het na bestudering aan uw Kamer doen toekomen.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
W.J. Mansveld